STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

577. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO A SOCIÁLNÍHO VÝBORU, 22. 3. 2023–23. 3. 2023

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Akční plán pro mládež v rámci vnější činnosti EU na období 2022–2027“

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2023/C 184/02)

Zpravodaj: **Michael McLOUGHLIN**

Spoluzpravodajka: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	22. 9. 2022
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
	stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Vnější vztahy
Přijato v sekci	6. 3. 2023
Přijato na plenárním zasedání	22. 3. 2023
Plenární zasedání č.	577
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	157/0/1

1. **Závěry a doporučení**

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) sice Akční plán pro mládež v rámci vnější činnosti EU vítá, poukazuje však na to, že při jeho zavádění a provádění mohou nastat problémy, které bude třeba monitorovat a jež budou vyžadovat dohled. EHSV vyjadřuje přání být do provádění Akčního plánu pro mládež aktivně zapojen.

1.2. EHSV je přesvědčen, že cenným zdrojem při realizaci plánu jsou pro Evropskou komisi i delegace EU odborné znalosti a zkušenosti mládežnických organizací v EU i na celém světě. Domnívá se rovněž, že je třeba zajistit, aby všichni zaměstnanci EU pracující s mladými lidmi měli základní dovednosti v oblastech, jako je vytvoření vhodného prostoru pro mládež, vedení konzultací a metody práce s mládeží.

1.3. EHSV by si přál, aby byla při provádění plánu neustále věnována pozornost nejvíce marginalizovaným mladým lidem včetně mladých lidí se zdravotním postižením a aby veškerou činnost týkající se vedoucí úlohy mládeže doplňoval stejný důraz na podporu mladých lidí v místních komunitách na místní úrovni. Procesy týkající se vedoucí úlohy a účasti mládeže by měly být koncipovány tak, aby zajistily zapojení na místní úrovni a procesy zdola nahoru s cílem vychovat vůdčí osobnosti zakotvené v každodenním životě.

1.4. EHSV zdůrazňuje, že klíčovou výzvou při provádění Akčního plánu pro mládež je sběr údajů a monitorování, v rámci nějž by Evropská komise, Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) a agentury a organizace občanské společnosti, které v této oblasti působí a čerpají prostředky, měly pravidelně podávat zprávy, a to v souladu s mapováním mezinárodních údajů o mládeži a analýzou jejich nedostatků, které nedávno provedla Evropská komise ([1]).

1.5. EHSV vítá a podporuje vazby na činnost Organizace spojených národů (OSN) a jejích agentur v této oblasti, zejména pokud jde o agendu v oblasti mládeže, míru a bezpečnosti a jakoukoli součinnost s Výborem OSN pro práva dítěte.

1.6. EHSV je přesvědčen, že hlavní politiky EU v oblasti mládeže, jako jsou program Erasmus+ a záruky pro mladé lidi, mohou být užitečné při práci v oblasti zapojení mládeže a politik mládeže. Při využívání těchto struktur je třeba věnovat pozornost nezávislosti řízení při podávání žádostí a otázkám, jako jsou víza a jazyky.

1.7. EHSV doporučuje, aby Rada EU vybízela členské státy k tomu, aby měly vlastní plány, jež by byly zaměřené na podobné otázky jako Akční plán pro mládež, a aby spolupracovaly s občanskou společností, zejména s mládežnickými organizacemi. Kromě toho by měly být vybudovány a posíleny stávající vazby a partnerství občanské společnosti mezi členskými státy EU a cílovými zeměmi, zejména mezi mládežnickými organizacemi.

1.8. EHSV rovněž doporučuje, aby byly podporovány cílové země a aby jim byly poskytnuty nástroje, které jim umožní vypracovat vlastní konkrétní politiky zaměřené specificky na mládež a založit národní rady mládeže nebo podobné instituce. Při podpoře těchto cílových zemí by se měla Komise zároveň řídit zásadami lidských práv.

1.9. EHSV je přesvědčen, že by mělo dojít k propojení Akčního plánu pro mládež a Evropského roku dovedností, aby se zajistilo, že tato činnost bude v partnerských zemích prioritou.

1.10. EHSV je toho názoru, že činnosti zaměřené na vzdělávání by se měly soustředit na rovnost, zejména na ochranu mladých dívek, a že strategie by měly zajistit zapojení těch nejobtížněji dosažitelných osob. Všechny možnosti stipendií by měly být otevřené a transparentní a měly by mít promyšlené metody, které by motivovaly ty nejobtížněji dosažitelné osoby.

1.11. EHSV je pevně přesvědčen, že je třeba podporovat občanskou angažovanost prostřednictvím všech organizací občanské společnosti, jako jsou mládežnické organizace, odborové svazy a skupiny mladých podnikatelů.

1.12. EHSV se domnívá, že EU musí prozkoumat dopad své obchodní politiky a vazby na mladé lidi, zejména v rámci kapitol o obchodu a udržitelnosti a dohod o hospodářském partnerství.

1.13. EHSV doporučuje, aby v souladu se studií Evropské komise byly pro práci s mladými lidmi v rámci vnější činnosti zřízeny specifické komunitní služby pro mladé lidi v oblasti duševního zdraví a stanoveny cíle týkající se jak počtu výstupů, tak kvalitativního zlepšení duševního zdraví.

1.14. EHSV se domnívá, že důležitou součástí Akčního plánu pro mládež by měl být boj proti dětské práci, která by se ve 21. století měla konečně stát minulostí.

2. **Souvislosti: činnost EHSV v příslušných oblastech**

2.1. V říjnu 2018 přijal EHSV stanovisko k nové strategii EU pro mládež ([2]), v němž zdůraznil potřebu meziodvětvového přístupu k mládeži a nutnost věnovat větší pozornost zaměstnanosti, duševnímu zdraví, rovnosti a vzdělávání. Zdůraznil také význam, který mají v tomto ohledu politiky v oblasti vnější činnosti EU.

([1]) Kalantaryan, S., McMahon, S. a Ueffing, P., Youth in external action (Problematika mládeže v rámci vnější činnosti), JRC130554, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022.

([2]) Úř. věst. C 62, 15.2.2019, s. 142.

2.2. V září 2020 pak přijal stanovisko Směrem ke strukturovanému zapojení mládeže v otázkách klimatu a udržitelnosti v rámci rozhodovacího procesu EU ([3]). Vyzval v něm mimo jiné k vytvoření kulatých stolů mládeže v otázkách klimatu a udržitelnosti, k zařazení delegáta mládeže do oficiální delegace EU na zasedáních konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC COP) a k začlenění názorů mladých lidí do stanovisek EHSV týkajících se klimatu a udržitelnosti.

2.3. Ve stanovisku Politika v oblasti mládeže v zemích západního Balkánu jakožto součást agendy inovací pro západní Balkán ([4]), které bylo přijato v červenci 2022, vyzval EHSV vlády zemí západního Balkánu, aby se řídily klíčovými dokumenty EU, které se týkají politiky mládeže, a aby dále investovaly do fakticky podložených politik v této oblasti, které řeší problémy rozvoje mládeže, a zajistily dostatečné a transparentní rozpočtové prostředky.

2.4. EHSV má jedinečné postavení, aby usnadnil zapojení mládežnických sítí. Zřídil koordinační skupinu pro Evropský rok mládeže, která dostala za úkol posílit spolupráci s mládežnickými organizacemi a mladými lidmi během Evropského roku mládeže i po jeho skončení a spolupracovat s dalšími orgány a institucemi EU a organizacemi občanské společnosti na zlepšování průřezové integrace mládeže do jejich každodenních činností. V září 2022 přijal EHSV stanovisko Ověřování dopadu předpisů EU na mladé lidi ([5]) a vyzval ke strukturovanějšímu, smysluplnějšímu a cílenějšímu zapojení mládeže.

3. **Obecné připomínky k Akčnímu plánu pro mládež**

3.1. EHSV velmi vítá společné sdělení Akční plán pro mládež v rámci vnější činnosti EU na období 2022–2027, které představuje důležitý krok v oblasti vnější činnosti a politiky mládeže, neboť uznává potenciální součinnost mezi těmito dvěma oblastmi, která měla být uznána již dávno. Tento počin navíc v rámci Evropského roku mládeže svědčí o uznání toho, že problematika mládeže a života mladých lidí souvisí se všemi oblastmi politiky a že názory této skupiny je třeba zohlednit ve všech oblastech politiky, a nikoli pouze v „tradičních“ oblastech spojených s mladými lidmi.

3.2. Válka na Ukrajině má i nadále závažný dopad na civilní obyvatelstvo, zejména na děti, dospívající a mladé lidi. Akční plán pro mládež by se měl na Ukrajině, ale i v dalších oblastech světa zasažených konflikty, zaměřit na zvýšení odolnosti mládeže, podporu občanské angažovanosti mladých lidí a posílení jejich postavení, aby se stali strůjci změn ve svých komunitách, zejména s ohledem na poválečnou obnovu.

3.3. Předmětné sdělení rovněž náležitě zohledňuje situaci po pandemii COVID-19 a uznává, že na mladé lidi, jejich vzdělávání a svobodu pohybu dolehla tato krize nejvíce. Zatímco Evropa si uvědomuje, jaký dopad měla pandemie COVID-19 na mladé lidi, v ostatních částech světa se této otázce věnuje méně pozornosti, což platí zejména o rozvojových zemích a nestabilních státech.

3.4. V podstatě podporujeme myšlenku, že všechny vnitřní politiky týkající se mládeže by mělo být možné promítnout do našich vnějších vztahů, přičemž je třeba zohlednit specifické místní/regionální podmínky, v nichž se vnější činnost odehrává. S ohledem na výše uvedené skutečnosti se EHSV domnívá, že by ověřování dopadu předpisů EU na mladé lidi mělo být doporučeno rovněž těm, kdo budou Akční plán pro mládež provádět.

3.5. EHSV rovněž vítá skutečnost, že Akční plán pro mládež vychází z evropského pilíře sociálních práv a z Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii, které zdůrazňují potřebu rovné, plné a smysluplné účasti mladých lidí na veřejném a politickém životě. Mladí lidé – i když stojí v čele změn – jsou stále až příliš často nedostatečně zastoupeni, což je v rozporu s jejich základními právy. EHSV oceňuje, že Akční plán pro mládež je velmi ambiciózní a klade zřetelně důraz na potřebu jednat. Kromě toho Výbor vítá také skutečnost, že se v plánu uznává mezigenerační rozměr dnešních globálních výzev.

3.6. Sdělení shrnuje všechny hlavní politické aktivity týkající se mládeže v různých oblastech. Při jeho provádění bude důležité zajistit určitý celkový dohled, zejména s ohledem na různé agentury podílející se na jeho realizaci a různorodost příslušných politik. Měly by se na něm podílet také subjekty odpovědné za mládež a vzdělávání, mládežnické organizace a samotní mladí lidé, ale také agentury poskytující pomoc a další vnitrostátní orgány členských států EU, finančně podporované agentury a organizace občanské společnosti. Stejně tak bude zapotřebí vzít při realizaci v potaz různé příslušné finanční zdroje, subjekty a ukazatele. Celkově to bude náročné, ale účinný systém dohledu přinese své ovoce a mohl by se stát modelem pro společné provádění politik.

([3]) Úř. věst. C 429, 11.12. 2020, s. 44.
([4]) Úř. věst. C 443, 22.11. 2022, s. 44.
([5]) Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 46.

3.7. Téměř ve všech oblastech vnější činnosti je třeba zlepšit sběr údajů o mládeži. Na tuto náročnou oblast bude třeba se zaměřit i při zavádění Akčního plánu pro mládež, jak vyplývá z mapování mezinárodních údajů o mládeži a analýzy jejich nedostatků, které nedávno provedla Evropská komise. Může být obtížné rozčlenit výstupy a výsledky a rozlišit přesný přínos každého programu nebo iniciativy k danému výsledku. Proto je třeba u všech opatření zaměřených na mládež provést analýzu dlouhodobých údajů.

3.8. EU a všechny její orgány by měly spolupracovat se Spojeným královstvím a zajistit, aby se mezi mladými lidmi a mládežnickými organizacemi v této zemi nevytratil duch spolupráce a mezikulturního vzdělávání a aby nepřišli o zkušenosti nabyté díky programu Erasmus+ a všem ostatním formám spolupráce. Je zapotřebí využít každou příležitost s cílem maximalizovat možnost obnovení vztahů s organizacemi občanské společnosti ve Spojeném království a navázání a pěstování vztahů nových ([6]).

Vedoucí postavení a účast

3.9. Akční plán pro mládež se do značné míry zaměřuje na vedoucí úlohu a účast mladých lidí. To je vítáno a do značné míry to odpovídá osvědčeným postupům při práci s mladými lidmi. EHSV je však přesvědčen, že při dalším zavádění tohoto přístupu v rámci vnější činnosti EU bude zapotřebí velmi důkladný a promyšlený přístup. I v rámci EU a jejích členských států máme před sebou v oblasti participativní praxe ještě dlouhou cestu, a to navzdory značnému vynaloženému úsilí. Vedoucí postavení mládeže obecně vzniká na základě dobré práce na místní úrovni v příznivém prostředí. Díky tomu pak vyrůstají mladí lidé, kteří dokáží vyjádřit své názory, a to na základě kontaktů se svými vrstevníky a zkušeností s místními problémy v oblastech, jako je životní prostředí, doprava, vzdělávání, duševní zdraví, sociální pomoc a řada dalších. Tuto práci často usnadňují organizace občanské společnosti. Doufáme, že se na tyto potřeby budou moci zaměřit tematické programy týkající se občanské společnosti, lidských práv a demokracie.

3.10. K vytvoření správné praxe v této oblasti je tedy nutná kombinace několika souvisejících faktorů. Program Erasmus+ se stále snaží upřednostňovat mladé lidi s omezenými příležitostmi, čímž se v podstatě uznává, že tento hlavní program má v této oblasti ještě hodně práce. V oblasti mezilidských kontaktů a mobility mají rozhodující vliv na zajištění dobrých zkušeností účastníků administrativní aspekty, jako např. víza, a je zde zapotřebí postupovat společně. Aplikujeme-li to na rozvojové země, nestabilní státy, nebo dokonce totalitní země, pak zde jsou tyto výzvy jednoznačně ještě větší. Veškerá plánovaná práce v oblasti vedoucího postavení a účasti musí být nakonec založena na místních a komunitních zkušenostech.

3.11. Musíme být opatrní, abychom tento proces nepřevrátili proces a nepracovali rovnou s „vůdci“ z řad mládeže, aniž by měli jakoukoli skutečnou podporu zdola. Toto vedoucí postavení nemohou zajistit financující subjekty ani mezinárodní nevládní organizace, k tomu jsou zapotřebí kvalitní vazby na místní úrovni. Proto potřebujeme transparentní výběr, otevřené a inkluzivní metody a záruky proti ovládnutí ze strany států a jiných subjektů, zejména v nestabilních státech. Rozhodující význam má angažovanost, účast a vůdčí dovednosti a náš přístup musí vést k vybudování infrastruktury, která je zajistí. Je zapotřebí prosazovat spíše dlouhodobou podporu mládežnických organizací a občanské společnosti než přístup založený na krátkodobých projektech. Při práci s vůdčími osobnostmi z řad mládeže jsou také zapotřebí strategie zaměřené na to, jak přistupovat k neustále se měnící skupině osob, které jsou v přechodné fázi, rostou, rozvíjejí se a v určitém bodě budou potřebovat nebo chtít jít dál.

3.12. Je třeba poskytovat smysluplnou podporu místním organizacím, které působí v terénu, aby se mohly vnitřně rozvíjet a stát se významnými hráči ve svých místních komunitách. Doufáme, že se touto otázkou budou při své práci zabývat platforma Youth Sounding Board pro mezinárodní partnerství a platforma pro dialog s mládežnickými organizacemi, která je součástí politického fóra o rozvoji. Podpora odborových organizací a odborových organizací mládeže může navíc pomoci povzbudit a podpořit mladé lidi v tom, aby se demokraticky zapojili do dění na svém pracovišti. Národní rady mládeže – jsou-li nezávislé – mohou poskytnout dobrou infrastrukturu pro rozhodování o tom, s kým v partnerských zemích spolupracovat. To mohou zajistit rovněž iniciativy, jako např. iniciativa Globální mobilizace mládeže ([7]), kterou podporuje šest největších mládežnických organizací na světě.

([6]) Informační zpráva EHSV Provádění dohody o vystoupení Spojeného království, včetně Protokolu o Irsku a Severním Irsku.
([7]) https://globalyouthmobilization.org/.

Metody provádění

3.13. Akční plán pro mládež obsahuje značný počet vítaných odkazů na program Erasmus+. V tomto ohledu se sdělení nesnaží „znovu objevit Ameriku“. Struktury a procesy programu mohou a měly by být v případě potřeby využívány v našich vnějších vztazích. Při provádění může být užitečné oddělit od sebe dílčí části programu, jako jsou mládež, školy, odborné vzdělávání a příprava (OVP) a vysokoškolské vzdělávání. Je třeba odstranit překážky, jako jsou víza, nedostatek finančních prostředků a jazykové bariéry, a zaměřit se při provádění na vzájemné učení, rozvoj dovedností a zkušenosti. Budou-li využívány národní agentury, měly by být pečlivě prověřeny, aby bylo zajištěno respektování řádných subjektů občanské společnosti a jejich nezávislosti.

3.14. Počáteční odborné vzdělávání a příprava (počáteční OVP) usnadňuje budoucí uplatnitelnost mladých lidí na trhu práce a jejich účast na celoživotním učení. Politiky odborného vzdělávání a přípravy a osvědčené postupy v této oblasti podporují sociální začleňování mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), a jejich integraci na trh práce.

3.15. Sdělení poukazuje na užitečné souvislosti mezi vnější činností EU a právy dítěte, pro něž EU nedávno vypracovala strategii. Při provádění Akčního plánu pro mládež by bylo vhodné zajistit větší návaznost také na Úmluvu OSN o právech dítěte z roku 1989, například s využitím zpráv států Ženevského výboru. Mnoho mladých lidí je mladších 18 let a zásady obsažené v Úmluvě OSN o právech dítěte jim mohou sloužit jako vodítko, nicméně práce EU s mládeží není omezena touto věkovou hranicí. Neměli bychom vždy automaticky považovat 18 let za věkovou hranici.

3.16. K provádění Akčního plánu pro mládež na vnitrostátní, regionální a mnohostranné úrovni je třeba uplatňovat přístup „tým Evropa“. EU by tak měla postupovat v souladu se specifickými potřebami a podmínkami v jednotlivých regionech. EHSV je přesvědčen, že by bylo přínosné, kdyby partnerství pomohla doplnit chybějící znalosti a údaje o mládeži, zejména ty, které se týkají prioritních oblastí, za něž jsou považovány rozvoj digitálních dovedností, změna klimatu a Zelená dohoda. EHSV by se v nadcházejících měsících rád dozvěděl, jak budou různorodá opatření prováděna, a je připraven k tomu přispět.

3.17. Doufali jsme, že během konzultačního procesu týkajícího se Akčního plánu pro mládež bude odezva větší a že odpovědi budou reprezentativnější. To ukazuje na potřebu poskytnout mladým lidem veškeré relevantní informace týkající se důležitých témat, aby se mohli informovaně rozhodovat a vhodně a smysluplně přispívat k procesu tvorby politik. Tyto informace mohou získat pomocí nástrojů, jako např. značka kvality Evropské informační a poradenské agentury pro mládež (ERYICA).

4. **Konkrétní připomínky týkající se některých částí Akčního plánu pro mládež**

4.1. Ustanovení Akčního plánu pro mládež shrnují celou řadu probíhajících činností, přičemž výzvy při jejich provádění budou obrovské, zejména po pandemii COVID-19. Zásadní význam má přístup ke vzdělávání a genderová rovnost a v těchto oblastech bylo dosaženo pokroku.

Vzdělávání

4.2. Při zavádění Akčního plánu pro mládež je zapotřebí zajistit úzkou návaznost na Evropský rok dovedností. EHSV poukazuje na to, že je důležité zohlednit potřeby týkající se rozvoje dovedností, zejména v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, ale i v oblasti oběhového hospodářství, duševního a tělesného zdraví, sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, a to i v rámci změny kvalifikace a prohlubování dovedností mladých lidí ([8]). Sociální a občanský dialog má zásadní význam a je třeba jej posílit.

4.3. Do vzdělávání bude opět zapojeno více zúčastněných stran, takže je třeba stanovit jasné cíle a měřítka. Je nezbytně nutné vyvíjet neustálé úsilí, pokud jde o nejobtížněji dosažitelné osoby, zejména v nejchudších a nejvíce nestabilních státech. Vítáme závazek vyčlenit 10 % prostředků z Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) Evropské komise a z rozpočtu na humanitární pomoc a uvítali bychom závazky také dalších agentur a států. Dlouhodobá řešení v oblasti vzdělávání musí pocházet od vlád v cílových zemích a významnou úlohu by měly hrát místní organizace občanské společnosti. Mezinárodní společenství nemůže být dlouhodobě hlavním aktérem. Doufáme, že na summitu o transformaci vzdělávání bude možné dosáhnout v této oblasti pokroku.

([8]) Úř. věst. C 100, 16.3. 2023, s. 38.

4.4. Ustanovení o stipendiích a svěřenských fondech jsou vítána, musíme však věnovat pozornost otázkám výběru a zajistit zapojení organizací občanské společnosti. Je důležité, aby při vytváření těchto příležitostí byly stanoveny transparentní, spravedlivé a inkluzivní postupy pro výběr účastníků akademických programů, přičemž je třeba upřednostnit přístup pro jednotlivce s omezenými příležitostmi.

4.5. Pro zvýšení konkurenceschopnosti a boj proti nezaměstnanosti má zásadní význam maximální zhodnocení lidského kapitálu při současném respektování zásad udržitelného rozvoje. To vyžaduje, aby pracovníci disponovali řadou průřezových dovedností a byli schopni se přizpůsobit. Politika vzdělávání a odborné přípravy musí být vytvářena a prováděna v úzké spolupráci se sociálními partnery a musí se zaměřovat spíše na kompetence než na kvalifikace. To pomůže zmírnit nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi.

Mládežnické organizace

4.6. Ve sdělení je uvedeno několik fór a subjektů pro zapojení mladých lidí. Platforma v rámci politického fóra o rozvoji je vítána, pokud zajistí kontakt se základními mládežnickými organizacemi, které jsou nezávislé, samostatně organizované a v ideálním případě vedené mladými lidmi.

4.7. Sdělení obsahuje vítané zmínky o zapojení mládežnických organizaci do komunikace. Při zavádění Akčního plánu pro mládež by bylo vhodné zohlednit různé modely práce s mládeží, s nimiž se lze v EU v praxi setkat. Tato praxe může být stejně důležitá jako názory mladých lidí, neboť posiluje schopnosti všech mladých lidí na místní úrovni a utváří vůdčí osobnosti z řad mládeže, které se opírají o místní zkušenosti. V rámci partnerství EU a Rady Evropy a v oblasti dobrovolnictví mládeže je k dispozici velké množství podkladů a modelů.

4.8. Mládežnické organizace mohou být při realizaci plánu cenným zdrojem. Členské státy EU by měly být vybízeny k tomu, aby do této oblasti zapojily odvětví mládeže prostřednictvím národních akčních plánů. Měli bychom dávat přednost dobrým modelům a práci mládežnických organizací EU v oblasti rozvoje, konfliktů a lidských práv před například americkými modely „rozvoje mládeže“, které se často běžně používají v rozvojových zemích a jiných regionech a mnohdy nejsou založeny na stejných hodnotách. Dobře by to fungovalo se závazkem, že konkrétní regiony budou mít individuálně uzpůsobená řešení.

4.9. Zavádění závazků v oblasti vzdělávání by se mělo týkat také informálních a neformálních systémů v komunitách, organizacích občanské společnosti a organizacích pro práci s mládeží. Dobré vodítko zde poskytují definice UNESCO a Rady Evropy, stejně jako práce v rámci kapitoly věnované mládeži v programu Erasmus+. Musíme uznat obrovský přínos, jejž má pro všechny učení mimo školní prostředí, které je celoživotní a všeživotní.

4.10. Politický dialog je důležitý a cíle Akčního plánu pro mládež jsou ambiciózní, neměli bychom však opomíjet politiku mládeže v jednotlivých zemích a odpovědnost vlád, stejně jako potřebu skutečného dobrovolnictví a občanské společnosti. Zavedení Akčního plánu pro mládež musí rovněž podpořit rozvoj politiky v oblasti práce s mládeží, zakládání národních rad mládeže nebo podobných orgánů a přístupy, jako je ověřování dopadu předpisů EU na mladé lidi aj.

4.11. Mládežnické organizace již mají vazby po celém světě, jak dokládá činnost šesti největších mládežnických organizací na světě, a měly by se podílet na zavádění akčního plánu, který by měl navázat na již vykonanou práci a sloužit jako vzor pro další iniciativy. Měli bychom si také dávat pozor, abychom v otázkách týkajících se účasti nebyli příliš restriktivní. Není jasné, zda při výběru témat pro Fond pro posílení postavení mládeže byly využity participativní procesy. Mladí lidé si nemusejí vždy vybírat témata, která ostatní považují za důležitá, zejména v rozvojových zemích a nestabilních státech, kde mohou být důležitější praktičtější hlediska.

4.12. Ustanovení o budování kapacit mládežnických organizací jsou velmi vítána a měla by je doprovázet účinná podpora pro založení hnutí na místní úrovni v partnerských zemích, v nichž mohou delegace EU hrát klíčovou úlohu po celém světě. Ve vhodných případech by měla být nabízena partnerství s organizacemi EU a příslušná činnost musí být monitorována. Je důležité napomáhat vytváření a posilování sítí jak s organizacemi z EU, tak s organizacemi mimo EU.

Účinné provádění

4.13. Do této činnosti je zapojeno mnoho subjektů, politik a zdrojů financování, jako jsou delegace EU, různá generální ředitelství Komise, ESVČ, Rada EU a členské státy a různé rozpočtové prostředky určené na pomoc. Při zavádění Akčního plánu pro mládež je třeba dbát na jasnost a řádnou meziodvětvovou spolupráci, aby se v konečném důsledku zajistil silný důraz na cílovou skupinu a dostatečný rozpočet.

4.14. Koncepce navazování kontaktů mohou vycházet ze stávající práce a zohledňovat partnerskou spolupráci a další iniciativy programu Erasmus+ (týkající se mládeže). Dobrým vzorem pro projekty zaměřené na mládež v cílových zemích by mohly být také projekty v rámci programu Erasmus+ pro zapojení mládeže (bez nadnárodního rozměru).

4.15. Mladí lidé jsou budoucími vůdci a strůjci změn a jsou zásadními partnery přispívajícími k úspěchu Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, Pařížské dohody o změně klimatu a digitální transformace. Akční plán pro mládež by měl zajistit, aby vnější činnost EU posilovala postavení mladých lidí na politické, sociální a ekonomické úrovni. EHSV, který se zavázal plnit doporučení Konference o budoucnosti Evropy, jež spočívá v posílení institucionální úlohy Výboru i jeho postavení jako zprostředkovatele a garanta aktivit participativní demokracie, jako je strukturovaný dialog s organizacemi občanské společnosti a panelové diskuse občanů, je připraven splnit svou úlohu.

4.16. V Akčním plánu pro mládež se hojně zmiňuje přechod k dospělosti. To je velmi vítané a je to v souladu s hodnotami, z nichž vychází práce s mládeží v EU. V této souvislosti je důležité, aby se mladí lidé seznámili se svými občanskými právy a povinnostmi, osvojili si finanční gramotnost, naučili se cizí jazyky a učili se o udržitelnosti naší planety a podnikání. EHSV rovněž vítá propojení s agendou OSN v oblasti mládeže, míru a bezpečnosti a výzvu k širší spolupráci s OSN. Při provádění Akčního plánu pro mládež si musíme být vědomi vzdálenosti, která v mnoha oblastech mladé lidi obecně dělí od rozhodování.

4.17. Zásadním nástrojem pro spolupráci s mladými lidmi na celém světě je rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2250 (2015) o mládeži, míru a bezpečnosti. Vymezuje pět klíčových pilířů činnosti: účast, ochrana, prevence, partnerství a odklon od dosavadní činnosti a opětovné začlenění. Tato přelomová rezoluce naléhavě vyzývá signatářské strany, aby mládeži daly větší slovo při rozhodování na místní, celostátní, regionální a mezinárodní úrovni a aby zvážily vytvoření mechanismů, které by mladým lidem umožnily smysluplně se podílet na mírových procesech. Těm, kdo chtějí tuto agendu provádět na místní a celostátní úrovni, by měla být poskytnuta podpora. Značnou součinnost by v tomto směru pomohlo zajistit propojení a koordinace s Fondem pro posílení postavení mládeže.

Gender

4.18. EHSV je přesvědčen, že využití potenciálu mladých lidí a podpora genderové rovnosti jsou klíčové pro udržitelný rozvoj. Cílem vnější činnosti EU je posílit postavení mladých lidí na politické, sociální a ekonomické úrovni a pomoci jim zapojit se smysluplným a inkluzivním způsobem do rozhodování a tvorby politik. EHSV považuje posílení postavení dívek a mladých žen za zásadní pro zajištění udržitelného rozvoje a oceňuje, že se Akční plán pro mládež zmiňuje o zajištění rovnosti žen a mužů a ukončení diskriminace. EHSV poukazuje na to, že Akční plán pro mládež by se měl promítnout do smysluplných, strategických a dlouhodobých opatření, z nichž budou mít stejný prospěch mladí muži i mladé ženy. To obnáší rozvoj strategií na podporu genderového mainstreamingu ve všech oblastech vnější činnosti.

4.19. Je důležité zvýšit počet mladých lidí, zejména mladých žen, se schopnostmi v oborech STEM (přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematika) a digitálními dovednostmi a již v rané fázi vzbudit zájem dívek o obory STEM, podporovat podnikatelky a ženské vzory v těchto oborech a investovat do programů zaměřených na to, aby se o obory STEM zajímaly dívky na středních školách.

Duševní zdraví

4.20. Vítáme, že se sdělení zmiňuje o duševním zdraví, a doufáme, že bude hrát důležitou roli při provádění Akčního plánu pro mládež. Vzhledem k tomu, že systémy zdravotní péče jsou po celém světě slabé, je třeba v této oblasti dosáhnout zlepšení ve prospěch mladých lidí.

Osoby se zdravotním postižením

4.21. Kromě toho považuje EHSV za stejně důležité, že se ve sdělení poukazuje na mladé lidi se zdravotním postižením, a má za to, že na tuto problematiku je zapotřebí se zaměřit i při provádění akčního plánu pro mládež. Mladí lidé se zdravotním postižením představují skupinu, na kterou se při posilování postavení mládeže a podpoře její demokratické účasti často zapomíná a která by měla být do provádění akčního plánu pro mládež rovněž zapojena.

Ekonomické příležitosti

4.22. Klíčem k budoucím ekonomickým příležitostem pro mladé lidi jsou správné dovednosti. Podnikatelé a začínající podniky budou potřebovat podporu včetně financování a úvěrů, protože se objeví mnoho příležitostí, především v digitální oblasti, a to zejména v rozvojových zemích.

4.23. V oblasti ekonomických příležitostí je dobrým příkladem systém záruk EU pro mladé lidi, který je vhodně nastaven tak, aby poskytoval příležitosti lidem, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. K tomu, aby se agenda důstojné práce skutečně promítla do praxe, bude zapotřebí vzdělávání v oblasti pracovních a sociálních práv.

4.24. V rámci Akčního plánu pro mládež je třeba zkoumat otázky, jako je obchod, například v kapitolách týkajících se udržitelnosti v dohodách o volném obchodu, a mělo by se prosazovat zapojení občanské společnosti, například mládežnických organizací. Mladí lidé představují i nadále skupinu, která je nejzranitelnější, pokud jde o dětskou práci a další formy špatného zacházení. Chceme-li tomu zabránit, měla by se otázka boje proti dětské práci stát důležitou součástí Akčního plánu pro mládež, aby tak byla tato práce ve 21. století konečně vymýcena. Je zapotřebí vyhradit za tímto účelem finanční prostředky, aby dětští pracovníci již nebyli závislí na tom, co si vydělají. Na druhou stranu je třeba omezit akceschopnost podniků, které ve svém globálním výrobním řetězci dětskou práci využívají.

4.25. Často jsou to právě mladí lidé, kteří se jako první vydávají na strastiplnou pouť, aby emigrovali do Evropy či jiných částí světa. Chceme-li zajistit, aby mladí lidé již nebyli nuceni podnikat nebezpečnou cestu a často i nelegálně překračovat mezinárodní hranice, měl by Akční plán pro mládež zahrnovat aktivní spolupráci se třetími zeměmi, která by umožnila vytvořit humanitární koridory a programy pro přesídlování pro mladé lidi, a ti se tak mohli do Evropy dostat bezpečně a legálně.

V Bruselu dne 22. března 2023.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG